

"TWEEDE MIGRATIEGOLF" SPOELT OVER BEIJING

STAD WERKT ALS MAGNEET VOOR WERKELOZE BOEREN

ZOP, 12 september 1993

De 'tweede migratiegolf' spoelt over Peking. Uit de verre omtrek komen mensen van het platteland naar de stad in de hoop op werk. Sommigen vestigen zich permanent in de Chinese hoofdstad en kunnen een redelijk bestaan opbouwen. Anderen keren berooid terug. En sommigen verkopen hun huid duur ... letterlijk.

(Door Jan van der Made)

BEIJING (ZOP) Langs de rand van een straat in de wijk Chongwenmen in Beijing is een op elkaar gepakte mensenmassa: de illegale arbeidsmarkt van Beijing. De massa bestaat grotendeels uit mannen, gestoken in blauw. Voor hen liggen stukken spaanplaat met slordig gekalligrafeerde karakters. "Metselaar", staat er op een. Een tweede is timmerman; hij heeft zijn zaag voor zich gelegd als reclame. Af en toe wordt komt er een potentiële werkgever langs, die meteen wordt omringd door werkwillende arbeiders.

Wang Xiaomin, spijkerbroek en een klein zwart tasje met *Tourism China* erop gedrukt is een meisje uit de provincie Henan. Ze zwerft al een half jaar door Peking. "Eerst heb ik bij een restaurant gewerkt. Maar de eigenaar was nogal handtastelijk en bovendien was het smerig werk." Wang moest borden wassen en de toiletten schoonmaken. Die hadden geen stromend water, wat niet bijdroeg voor de goede werkomstandigheden.

Ze nam ontslag en nu is ze huishoudster bij een echtpaar. De vrouw is taxichauffeur en de man werkt bij een machinefabriek. Per maand betalen ze haar vijftig gulden. Eten en slapen doet ze in het huis van het echtpaar, en het geld dat ze spaart stuurt ze naar haar moeder in Henan. Voor de handel in mensen is ze niet bang. 'Er zijn een hoop agenten in burger sinds vorige week die de boel in de gaten houden'.

ZWARE BELASTING

De piek van wat sociologen "de tweede migratiegolf" hebben genoemd is bereikt. Professor Hou Wenruo, docent demografie aan de Volksuniversiteit van Peking: "de eerste golf kwam aan het eind van de jaren '70 toen vele ex-rode gardisten die tijdens de Culturele Revolutie naar het platteland waren gestuurd opeens terugkeerden. Duizenden moesten opeens een baan hebben en dat betekende een zware belasting voor de stad"

De tweede golf begon na de instelling van het arbeidscontractstelsel in het begin van de jaren tachtig. Een reusachtige trek naar de steden begon die toenam toen het succes van met name de kustprovincies in het binnenland doordrong. Ook China's hoofdstad Beijing werkt als een magneet. Anno 1993, tien jaar na de instelling van het arbeidscontractstelsel is de landkaart van de hoofdstad een weerspiegeling geworden van China. Migranten uit alle delen van het land hebben enclaves gevormd die een weerspiegeling zijn van hun eigen provincie.

Neem Ganjiakou. Op een steenworp afstand van het luxe staatshotel Diaoyutai (waar ook niet-staatshoofden nu een villa kunnen huren - voor 40.000 gulden per nacht) ruikt het naar gebakken brood en barbecue. Reclameborden boven de smoezelige restaurants zijn geheel in het Arabisch. Mehmeti woont er al vier jaar. "Ze moeten ons niet, die Chinezen", fluistert hij. "Maar we kunnen hier wel lekker verdienen". Samen met zijn familie (broer, vader, vrouw en twee kinderen, allen met de Turken verwante Uighuren) is hij in 1988 op de bonnenfooi naar Beijing getrokken vanuit Xinjiang, het semi-autonome moslimgebied 3000 kilometer westelijker.

NAAIMACHINES

In de wijk Ganjiakou kon hij een optrekje huren dat hij in een restaurant veranderde. Daar wordt knoflookbrood geserveerd, gepeperde noedels en Shish-Kebab, barbequepennen met stukken schapenvet en paprika's. Potentiele klanten (meestal geamuseerd kijkende Chinezen die zich gedragen alsof ze in een dierentuin zijn) worden onder luid geloei naar de tafeltjes gelokt. De sfeer is on-Chinees, eerder mediterraan.

Tien kilometer naar het zuiden in een buitenwijk die grenst aan het akkerland is het Zhejiangdorp. Huizen zijn slordig tegen elkaar aan gebouwd en bestaan soms uit stukken geteerd hardboard. "We wonen hier twee jaar", schreeuwt Li Qiang over het geluid van een batterij mechanische naaimachines, model Singer, compleet met voetpedalen. Li en zijn familie zijn uit de kustprovincie Zhejiang gekomen en hebben zich, net als hun burens, en hun burens, gespecialiseerd in het naaien van leren jasjes.

Ze hebben hun huis (dat zowel als werkplaats en als slaappleats voor vijf personen dient) gehuurd van de boeren die er vijfhonderd Yuan (honderd gulden) per maand voor vragen - duur; een gemiddeld staatsalaris is 200 Yuan. "In het begin was het reusachtig moeilijk. Maar nu zijn we wel gewend". Het aantal 'immigranten' in Beijing wordt geschat op meer dan een miljoen. Het stadsbestuur probeert de toevloed tegen te gaan door controles van identiteitspapieren (*hukou*) te houden, maar deze pogingen zijn meestal tot falen gedoemd omdat arbeidskrachten van het platteland veel goedkoper zijn. Ze worden door hun werkgevers beschermd die connecties bij lokale politiebureaus hebben of vervalsen simpelweg hun identiteitspapieren.

ZES KWADEN

De migranten uit Xinjiang en Zhejiang werken thuis, als restauranthouders of kleermakers. Het zijn vooral de mensen uit Anhui, de arme provincie in het oostelijke binnenland van China, die op de tientallen arbeidsmarkten, zoals die in Chongwenmen, terechtkomen. Dat is niet zonder risico. De Beijing qingnianbao (Jeugdkrant van Beijing) meldde dat er dit jaar al 1800 meisjes van de arbeidsmarkt in het Chongwenmen-district waren ontvoerd om op het platteland als slaven verkocht te worden.

Dit verschijnsel valt in de Chinese terminologie onder de *liu hai*, de 'zes kwaden' (gokken, prostitutie, bijgeloof, drugs, pornografie en de verkoop van vrouwen en kinderen). Woordvoerder Yang Mingliang van de afdeling Ontvoeringen van het politiebureau van Beijing vermeldde een politieoperatie op 3 augustus in Xinzhou (provincie Shanxi). Daar had een bende vrouwenverkopers een complex van tunnels gegraven waar de meisjes waren verborgen. Bendeleden hadden de meisjes die op de arbeidsmarkt in Chongwenmen naar een baantje zochten, werk in een modewinkel in het vooruitzicht gesteld. Toen ze toestemden werden ze ontvoerd.

Dorpelingen gaven valse aanwijzingen en de plaatselijke politie was bang geworden nadat een agent meer dan tien messteken had gekregen. De politie uit Beijing gebruikte agenten in burger, die de bende uiteindelijk wist te arresteren. Na deze operatie werd de arbeidsmarkt in Chongwenmen schoongeveegd en helemaal verboden. Maar het resultaat was alleen dat hij zich verplaatste naar de overkant van de straat, nu wordt weer gedoogd maar tegelijkertijd scherp gecontroleerd op excessen. Professor Hou: "Het is een geweldig probleem. de migratie zorgt voor veel sociale instabiliteit. Maar het is een trend die onomkeerbaar is".